

На основу члана 13. став 3. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 51/09 и 95/13) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС” бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС и 44/14),
Влада доноси

Уредбу

о споразумима о поправци и одржавању моторних возила и споразумима о продаји резервних делова за моторна возила који се изузимају од забране

Предмет

Члан 1.

Овом уредбом одређују се споразуми о поправци и одржавању моторних возила и споразуми о продаји резервних делова за моторна возила, закључени између учесника на тржишту, који послују на различитим нивоима производње или дистрибуције и ближе се прописују посебни услови под којима ти споразуми могу бити изузети од забране.

Значење појмова

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овој уредби имају следеће значење:

1) **вертикални споразум** је уговор, поједина одредба уговора, усмени или писани договор, усаглашена пракса, одлуке учесника на тржишту или удружења учесника на тржишту, општи услови пословања и други акти учесника на тржишту који су саставни део уговора, којим се одређују услови под којима учесници у споразуму, који послују на различитом нивоу производње и промета, могу куповати, продавати или препродавати резервне делове за моторна возила, односно пружати услуге поправке и одржавања моторних возила;

2) **овлашћени сервисер** је пружалац услуге поправке и одржавања моторних возила, који послује у оквиру дистрибутивног система, који је успоставио добављач моторних возила;

3) **овлашћени дистрибутер** је дистрибутер резервних делова за моторна возила, који послује у оквиру дистрибутивног система, који је успоставио добављач моторних возила;

4) **независни сервисер** је:

а) **сервисер моторних возила** који не послује у оквиру система дистрибуције који је успоставио добављач моторних возила за која пружа услугу поправке и одржавања;

б) **овлашћени сервисер** у оквиру система дистрибуције који је успоставио одређени добављач моторних возила, када пружа услугу поправке и одржавања моторних возила која нису обухваћена системом дистрибуције тог добављача;

5) **независни дистрибутер** је:

а) **дистрибутер резервних делова** за моторна возила који не послује у оквиру система дистрибуције који је успоставио добављач моторних возила, чије резервне делове дистрибуира;

б) **овлашћени дистрибутер** који послује у оквиру система дистрибуције који је успоставио добављач моторних возила, када дистрибуира резервне делове моторних возила која нису обухваћена системом дистрибуције тог добављача;

б) **моторно возило** је возило које се покреће снагом сопственог мотора, има три или више точкова, а које је по конструкцији, уређајима, склоповима и опреми првенствено намењено и оспособљено за превоз лица односно ствари на јавним путевима у друмском саобраћају;

7) **резервни делови** су делови који се уграђују у, или на моторно возило, ради замене постојећих делова тог возила, као и друга роба (нпр. мазива) која је неопходна за употребу моторног возила, али не и моторна горива;

8) **квалитативни систем селективне дистрибуције** је вид система селективне дистрибуције у коме произвођач и/или увозник, за избор дистрибутера резервних делова или сервисера, одређује критеријуме искључиво квалитативне природе, при чему се ти критеријуми примењују на недискриминаторан начин и директно не ограничавају број дистрибутера или сервисера на релевантном тржишту;

9) **мешовити квалитативно-квантитативни систем селективне дистрибуције** је вид система селективне дистрибуције у коме произвођач и/или увозник, поред квалитативних, одређује и квантитативне критеријуме којима се ограничава број потенцијалних дистрибутера резервних делова или сервисера на релевантном географском тржишту, било директним ограничавањем њиховог броја или применом других квантитативних критеријума попут критеријума минималне количине продаје и сличних.

10) **релевантно тржиште производа** је тржиште дистрибуције резервних делова за моторна возила и тржиште пружања услуга поправке и одржавања моторних возила.

Остали појмови употребљени у овој уредби имају значење и тумачиће се у складу са одредбама Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС” бр. 51/09 и 95/13) и Уредбе о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране („Службени гласник РС” број 11/2010 - у даљем тексту: Уредба о изузећу вертикалних споразума).

Споразуми који се изузимају од забране

Члан 3.

Изузимају се од забране вертикални споразуми којима се одређују услови под којима учесници у споразуму могу да купују, продају или препродају резервне делове за моторна возила и споразуми који се односе на пружање услуге поправке и одржавања моторних возила, ако:

1) испуњавају све услове за изузеће од забране прописане Уредбом о изузећу вертикалних споразума;

2) не садрже ограничења из Уредбе о изузећу вертикалних споразума због којих споразуми не могу бити изузети од забране;

3) не садрже ограничења из члана 5. ове уредбе.

Под условима из става 1. овог члана изузећем од забране обухваћени су и:

1) споразуми којима се успоставља квалитативни или мешовити квалитативно-квантитативни систем селективне дистрибуције резервних делова и/или сервисирања моторних возила;

2) споразуми о ексклузивној дистрибуцији или ексклузивној куповини или продаји као вид дистрибуције резервних делова и/или сервисирања моторних возила;

3) споразуми између произвођача моторних возила и овлашћених сервисера који садрже обавезу сервисера да у периоду важења гаранције, коју за моторно возило даје произвођач, за поправку и одржавање користите оригиналне делове које им испоручи произвођач возила;

4) споразуми произвођача моторних возила и овлашћених сервисера који садрже обавезу сервисера да за поправку и одржавање возила, након истека периода гаранције за возила, поред оригиналних резервних делова, могу да употребљавају само резервне делове и компоненте који у свему одговарају квалитету делова и компоненти употребљених у производњи моторног возила, односно који су произведени према спецификацијама и производним стандардима моторног возила.

Члан 4.

Изузеће од забране споразума из члана 3. ове уредбе примењује се и на споразуме закључене између удружења учесника на тржишту у области трговине на мало резервним деловима за моторна возила и чланова тих удружења, као и између тих удружења и њихових добављача ако:

1) су сви чланови тих удружења трговци на мало резервним деловима за моторна возила који те производе продају крајњим потрошачима;

2) ниједан члан тих удружења заједно са његовим повезаним учесницима на тржишту нема укупан годишњи приход већи од пет милиона евра.

Споразуми који се не изузимају од забране

Члан 5.

Не изузимају се од забране вертикални споразуми о поправци и одржавању моторних возила и продаји резервних делова за моторна возила, који непосредно или посредно, самостално или заједно са другим чиниоцима под контролом уговорних страна, имају за циљ да:

1) ограниче чланове система селективне дистрибуције да продају резервне делове за моторна возила независним сервисерима, који те делове користе за поправку и одржавање моторних возила;

2) ограниче добављача резервних делова, алата за поправку, дијагностичке и друге опрему у продаји својих производа овлашћеним или независним дистрибутерима односно овлашћеним или независним сервисерима или крајњим корисницима, ако је ограничење договорено са произвођачем моторних возила;

3) ограниче добављача да на видном месту и на одговарајући начин, на компонентама за иницијалну уградњу које испоручује произвођачу моторних возила или на резервним деловима, стави свој жиг или логотип, ако је ограничење договорено са произвођачем моторних возила који те компоненте уграђује у моторна возила;

4) ограниче произвођача моторних возила и његове дистрибутере да независним учесницима на релевантном тржишту учине доступним техничке информације о моторном возилу, податке о дијагностичкој опреми, алатима или рачунарским програмима или обуку потребну за поправку и одржавање тих моторних возила.

Независним учесницима на релевантном тржишту из става 1. тачка 4) овог члана, сматрају се независни сервисери, произвођачи опреме или алата за поправку, независни дистрибутери резервних делова, издавачи техничких информација, ауто-мото клубови,

учесници на тржишту који пружају помоћи на путу, пружаоци услуга техничког прегледа, као и пружаоци услуга обуке сервисерима.

Техничке информације, из става 1. тачка 4) овог члана нарочито обухватају: софтвер, укључујући и унапређење постојећег софтвера, кодове и остале параметре који се користе за рад на електронским уређајима намењеним контроли исправности возила или подешавању поставки препоручених од добављача, идентификационе бројеве моторног возила, каталоге резервних делова, процедуре за поправку и/или сервисирање возила, практична решења у поступку поправке и одржавања возила установљена на основу радног искуства, као и друге податке техничког карактера неопходне за квалитетну поправку и/или одржавање моторних возила

Паралелна мрежа вертикалних споразума

Члан 6.

Када су вертикални споразуми са истим или сличним ограничењима закључени између купаца и продаваца на истом релевантном тржишту производа (паралелна мрежа вертикалних споразума), који због кумулативног ефекта не испуњавају услове за појединачно изузеће од забране, а нарочито када споразуми који садрже слична ограничења производе ефекат затварања више од 50% релевантног тржишта, Комисија може покренути поступак и одредити меру понашања или структурну меру.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 7.

Вертикални споразуми закључени до дана ступања на снагу ове уредбе ускладиће се са одредбама ове уредбе у року од три месеца од дана њеног ступања на снагу.

Ступање на снагу

Члан 8.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I Законски основ за доношење уредбе

Правни основ за доношење ове уредбе садржан је у члану 13. став 3. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 95/2013) и 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11,68/12-УС, 72/12, 7/14-УС и 44/14).

II Разлози за доношење уредбе

Одредбом члана 13. Закона прописана је могућност изузећа рестриктивних споразума од забране које се односи на одређене категорије споразума, при чему се споразуми који испуњавају услове из овог члана не подносе Комисији ради изузећа. Ставом 3. овог члана утврђено је да Влада ближе одређује категорије споразума и ближе прописује посебне услове за изузеће од забране.

У Републици Србији до сада није донета посебна уредба која се односи на споразуме о поправци и одржавању моторних возила и споразуме о продаји резервних делова за моторна возила.

Због тога, постоји потреба усклађивања права Републике Србије са правом Европске Уније, као што је прописано одредбама члана 72. Споразума о стабилизацији и придруживању закљученим између Републике Србије, са једне стране, и Европске Уније (Европских заједница и њихових држава чланица) и њених земаља чланица, са друге стране.

Европска Комисија је у погледу ове врсте споразума донела Уредбу бр. 461/2010 од 28. маја 2010. године о примени члана 101 (3) Уговора о функционисању ЕУ на категорије вертикалних споразума и усаглашених пракси у сектору моторних возила, којом је, између осталог, утврђено на које споразуме се изузеће односи, услове под којима је изузеће од забране могуће, као и врсте споразума на које се изузеће не примењује. Уз Уредбу 461/2010 донете су и смернице, које олакшавају примену ове Уредбе и доприносе правној сигурности и извесности пословања учесника на тржишту. Сходно наведеном, доношење уредбе коју Комисија за заштиту конкуренције предлаже не значи само испуњење обавезе Републике Србије да своје право усклади са правом Европске Уније, него и обезбеђење правне сигурности за учеснике на тржишту приликом закључивања споразума сектору услуга одржавања и поправке моторних возила.

Одређене врсте вертикалних споразума могу побољшати економску ефикасност у оквиру ланца производње или дистрибуције, смањити трошкове дистрибуције и омогућити бољу координацију међу учесницима у споразуму.

III Садржина предложених решења

Члан 1.

Прописују се категорије споразума који су предмет ове уредбе, као и посебни услови под којима ове категорије могу бити изузете од забране прописане чланом 10. Закона о заштити конкуренције.

Члан 2.

Дефиниције су прописане у складу са Уредбом 461/2010 и смерницама донетим за њену примену. Дефиницијом вертикалних споразума одређују се услови под којима учесници у споразуму могу куповати, продавати или препродавати резервне делове за моторна возила, односно пружати услуге поправке и одржавања моторних возила. Стране у вертикалном споразуму су учесници на тржишту који послују на различитом нивоу производње и промета. Најважнији део дефиниција односи се на навођење облика споразума, а то су: уговор, поједина одредба уговора, усмени или писани договор, усаглашена пракса, одлуке учесника на тржишту или удружења учесника на тржишту, општи услови пословања и други акти учесника на тржишту који су саставни део уговора.

Предлог дефиниције моторног возила дат је по узору на одговарајућа решења из Уредбе 461/2010, али се водило рачуна о усклађености са прописима о безбедности саобраћаја на путевима, па је тако прописано да је то возило које се покреће снагом сопственог мотора, има три или више точкова, а које је по конструкцији, уређајима, склоповима и опреми првенствено намењено и оспособљено за превоз лица односно ствари на јавним путевима у друмском саобраћају.

Члан 3. и 4.

Споразуми о поправци и одржавању моторних возила и споразуми о продаји резервних делова за моторна возила изузимају се од забране, ако испуњавају све услове за изузеће од забране прописане Уредбом о изузећу вертикалних споразума, ако не садрже ограничења из Уредбе о изузећу вертикалних споразума због којих споразуми не могу бити изузети од забране и ако не садрже ограничења из члана 5. ове уредбе. Под наведеним условима изузимају се и споразуми који садрже обавезе овлашћених сервисера да користе само резервне делове које за те оправке испоручује произвођач возила из разлога што произвођачи возила у гарантном року учествују у бесплатном сервисирању и оправкама. Такође, од забране се изузимају и споразуми који садрже обавезу овлашћених сервисера да у оквиру система селективне дистрибуције, поред оригиналних, користе само резервне делове који одговарају квалитету компонената које су коришћене за монтажу одређеног моторног возила. Сходно претходном, изузећем од забране рестриктивног споразума су обухваћени и споразуми закључени између чланова удружења трговаца на мало резервним деловима (чији укупан годишњи приход није већи од пет милиона евра, укључујући и његова повезана лица), као и споразуми између тих удружења и дистрибутера.

Члан 5.

Споразуми у оквиру система селективне дистрибуције који ограничавају чланове система селективне дистрибуције да продају резервне делове независним сервисерима који те делове користе за пружање услуга сервисирања или одржавања не могу користити погодности изузећа по категоријама. Овакво ограничење онемогућило би независне сервисере да се ефикасно такмиче са овлашћеним сервисерима јер без приступа резервним деловима не би могли да пружају квалитетне услуге које доприносе безбедном и поузданом функционисању моторних возила. Такође, да би се осигурала ефикасна конкуренција на тржиштима оправке и одржавања и да би се омогућило сервисерима да нуде крајњим корисницима конкурентске резервне делове, изузеће по категоријама не односи се на вертикалне споразуме између произвођача моторних возила и добављача резервних делова, алата за поправку, дијагностичке и друге опреме којима се ограничава активна и пасивна продаја овлашћеним или независним сервисерима или крајњим

корисницима. Наиме, наведени споразуми иако су у складу са Уредбом о изузећу вертикалних споразума, ипак представљају ограничење могућности добављача резервних делова да продаје те делове овлашћеним сервисерима (у оквиру дистрибутивног система произвођача моторних возила), независним дистрибутерима, независним сервисерима или крајњим корисницима, што за последицу има ограничење развоја тржишта ускраћујући доступност производа. Изузеће по категоријама не односи се на споразуме према којима произвођач моторних возила ограничава могућност произвођача компонената или оригиналних резервних делова да ефективно и видљиво стави свој жиг или логотип на те делове. Искључењем ових споразума, омогућава се већи степен развоја конкуренције имајући у виду могућност овлашћених и независних сервисера, па и саме крајње кориснике да идентификују (према логотипу или жигу) произвођача компонената или резервних делова и бирају између конкурентних резервних делова.

Такође, било које ограничење којим се независним учесницима на тржишту онемогућава приступ техничким информацијама о моторном возилу, дијагностичкој опреми, алатима или рачунарским програмима као и неопходној обуци потребној за поправку и одржавање тих моторних возила, неће уживати погодности изузећа по категоријама.

Члан 6.

У овом члану дато је решење којим се постиже потупна хармонизације са Уредбом 461/2010, а које је истовремено у складу са надлежностима Комисија прописане чланом 21. став 1. тач. 6) и 13) Закона о заштити конкуренције. Наиме, уколико Комисија на основу анализе услова конкуренције на појединачном тржишту и у појединачном сектору утврди да споразуми на које се примењује изузеће ипак имају кумулативне ефекте који нису у складу са чланом 11. Закона, предузеће спровођење мера којима се обезбеђује заштита конкуренције и то мере понашања или структурне мере у складу са чланом 59. Закона.

Члан 7. и 8.

Предвиђају се прелазне и завршне одредбе, као и ступање на снагу.

IV Средства за спровођење уредбе

За спровођење предложене уредбе нису потребна финансијска средства из буџета Републике Србије.